VA-INFO

VA-ledningsnett – www.ovalinfo.no – Nr. 4 – Desember 2014

OVAL
Opplysningsutvalget VA-ledningsnett

Statsbudsjettet for 2015:

DET ER BILLIGERE Å FOREBYGGE ENN Å REPARERE

Statsbudsjettet for 2015 er det første budsjett fra den nye regjeringen. Mange håpet at de voldsomme klimaendringene med rekordnedbør, rekordvarme, oversvømmelser, flom og ras skulle gjenspeile seg i statsbudsjettet i form av økte bevilgninger og overføringer til opptrapping av VA-arbeidet, men nei.

Ynkelige 7 millioner kroner bevilges til «helhetlig vannforvaltning». 20 millioner til å bistå vannverk og understøtte arbeidet med å sikre drikkevannskvaliteten. 16 millioner skal gå til å ansette prosessveiledere hos fylkesmennene for å bistå kommunene med deres arbeid med kommunereformen.

Vi kan dessverre ikke se at dette på noen måte kan bidra til å gi Norge et bedre VA-nett.

Vi som til daglig arbeider med VA-problematikken og de utfordringer vårt dårlige VA-nett og de økende klimaproblemene skaper, må igjen anbefale politikerne om å ta fatt for alvor i de økende problemene vårt utrangerte VA-nett skaper.

Lederen for Opplysningsutvalget for VA-nett, Torbjørn Lothe Vik

* Dårlige drikkevannsrør (nesten halvparten av vannet lekker ut!) øker belastningen på landets renseanlegg, skaper oversvømmelser og gjør det nødvendig å bygge nye, dyre renseanlegg - for å rense rent drikkevann? Legg heller nye, tette vannrør!

* Underdimensjonerte avløpsledninger skaper oversvømmelser i tusenvis av kjellere, skader for mange hundre millioner som igjen fører til høyere forsikringspremier for oss alle. Oppgradering er eneste løsning.

* Mangel på kompetente VA-ingeniører som kan planlegge og gjennomføre et fremtidsrettet arbeid for varig bedring av VA-nettet. Vi etterlyser nok en gang flere adekvate utdannelsestilbud og insentiver til de kommuner som trenger statlig økonomisk bistand for å ta fatt på mer storstilt VA-arbeid.

Staten vil sikkert som vanlig hevde at VA-nettene er kommunenes ansvar, og om kommunen trenger mer penger, må den øke avgiftene til forbrukerne. Men nå ser vi – år etter år – at denne strategien ikke er til noen hjelp, men bare setter oss stadig lenger tilbake i arbeidet. Tørre tall tilsier at vi må forsere dette arbeidet.

Om noen hadde håpet på en større VA-satsing fra en ny regjering, er neste års budsjett en nedtur.

I en egen artikkel i vår bulletin viser vi tabeller over fornyelsesresultatene i de enkelte kommuner og Statistisk Sentralbyrå kan dokumentere at fornyelsene går stadig tregere med dårligere resultater i 2013 enn i 2012. La oss håpe at det er mulig å omprioritere og omdisponere midler selv etter at budsjettet for 2015 er lagt.

FORNYELSE AV VA-NETTET I 2013

Av Oddvar Lindholm, Institutt for matematiske realfag og teknologi, NMBU

Statistisk sentralbyrå (SSB) lager hvert år dataoversikter, basert på kommunenes innrapporteringer, over fornyet drikkevannsnett og spillvannsnett. Basert på dette kan man selv regne ut % fornyet vann- og spillvannsnett. Nå foreligger data for året 2013.

Tabellene under viser data for de 4 beste kommunene for det kommunale vannledningsnettet og spillvannsnettet, samt plasseringen og % fornyelse for seks av våre store byer i de ulike landsdelene.

Vannledningsnett

Rangering-nummer	Kommune	% fornyet i 2013	Total lengde m	Fornyet lengde m	Antall personer tilknyttet nettet
1	Radøy	6.46	54220	3500	5039
2	Gjerstad	4.56	21910	1000	2489
3	Hjartdal	4.11	14600	600	1602
4	Eidfjord	3.94	13960	550	950

Spillvannsnett

Rangering-nummer	Kommune	% fornyet i 2013	Total lengde m	Fornyet lengde m	Antall personer tilknyttet nettet
1	Øygarden	19.7	10172	2000	1900
2	Rollag	4.50	15550	700	672
3	Hyllestad	3.00	4672	140	55
4	Asker	2.90	292807	8484	56753

Oslo ble beste storkommune på fornyelse av vannettet med ca. 1,0 % i 2013 og med ca. 1,2 % på spillvannsnettet.

For året 2013 var det 249 kommuner som ikke oppga data om fornyelse av spillvannsnettet til SSB/KOSTRA og 31 kommuner som oppga null i fornyelse av spillvannsnettet. 100 kommuner oppga ikke data om fornyelse av vannettet og 136 kommuner oppga null i fornyelse av vannettet.

For de kommunene som oppga data til KOSTRA, var fornyelsen av drikkevannsnett i gjennomsnitt for årene 2011-2013 på 0,6 % per år. Gjennomsnittlig fornyelse av spillvannsnettet per år for alle kommuner i Norge som oppga data om dette, var på ca. 0,44 % i 2013. Selv om det kan virke enklere å komme godt ut i % fornyelse i en liten kommune, kan det økonomiske løftet per person være ganske likt det man har i en større kommune med samme % fornyelse.

Det er funnet flere feil i de innrapporterte data i KOSTRAs database, og som er rettet i denne artikkelen ved kontakt til enkelte kommuner direkte.

Oval gratulerer Radøy og Øygarden med førsteplasser på 2013-statistikken og sender som vanlig diplom og blomster til kommunene!

FAKTA OM VA-NETTET:

Kommunalt spillvannsførende avløpsnett er på 36 500 km. Medregnet offentlige overvannsledninger er lengden offentlige avløpsledninger ca. 52 500 km. Kommunalt vannett er på ca. 43 800 km. Kommunale vannverk leverte i 2013 ca 480 liter/person og døgn. Virkelig forbruk i husholdninger er ca. 150 liter/person og døgn. Annet forbruk er ca 90 l/p d. Lekkasjer og sløsing blir da ca. 240 liter/p d. Fornyelsen av avløpsnettet per år var på ca. 0,44 % i 2013. Fornyelsen av kommunalt drikkevannsnett er i gjennomsnitt for årene 2011-2013 på 0,6 % per år. Ca 1/3 av vannettet ligger i vannverk som praktisk talt ikke har noen fornyelse.

B

DISTRIBUERT AV POSTEN NORGE
NORGE P.P

Sommerjobb i VA-TEKNIKK?

Alle har oppfattet at ekstremværet er kommet for å bli, og alle har forstått at Norges VA-nett er uakseptabelt dårlig og underdimensjonert for å kunne takle de utfordringene samfunnet står overfor.

Sigmund Tøien i Multiconsult er en av initiativtakerne til sommerferie-opplæring av VA-studenter

Men det hjelper lite med pengeoverføringer og budsjettøkninger innen VA-sektoren dersom det ikke er nok ekspertise som kan planlegge og tilrettelegge slik at ressursene blir utnyttet optimalt.

- Det er her det kanskje skorter mest, mener Sigmund Tøien som er seksjonsleder innen VA-teknikk i selskapet Multiconsult og deltaker i gruppen som nå planlegger «Sommertrainee-prosjektet». – Vi må alle gjøre en innsats for å få flere dyktige medarbeidere, og vi må legge til rette slik at vårt fag blir mer attraktivt for nye studenter.

En del av landets tungvektere innen VA-fag har gått sammen for å skape det de kaller «sommerjobbtrainee-tilbud» for studenter innen tekniske fag. I startfasen er det NTNU, Jernbaneverket, Statens Vegvesen, VAV, AF-gruppen, Norconsult, Multiconsult, Sweco og Cowi som arbeider med tilretteleggingen av tilbudet, men alle VA-aktører er hjertelig velkommen til å bli med i gruppen og delta i planleggingen og gjennomføringen.

- Ved NTNU velger studentene studieretning og spesialisering etter 1. klasse. Da ønsker vi å kunne invitere dem til et trainee-program der de får anledning til å bli grundig kjent med VA-faget.

- Vi ønsker å tilby fordypning innen VA-teknikk, Veg- og Bane, og kursopplegget vil bli tilrettelagt av NTNU, rådgivere, entreprenører og byggherrer. NTNU vil tilby pedagogisk opplæring i forbindelse med at de ønsker å kunne bruke studentene som vitenskapsassistenter i deres resterende studieløp. De andre deltakerne skal gi studentene innsyn og forståelse for selve anleggsprosjektet, for prosjekteringsfasen og for byggefasen. De vil også kunne studere prosessen fra byggherrens ståsted.

Tøien kan fortelle at forarbeidet for sommertrainee-prosjektet allerede er kommet så langt at de første studentene trolig vil kunne få et tilbud om opplæring allerede før sommerferien 2015, og håper flest mulig i bransjen kan delta aktivt både innen planlegging og finansiering og ved selve gjennomføringen.

- VA er et uhyre spennende fag og av samfunnskritisk betydning for oss alle, og dette har vi tenkt å vise studentene i praksis, sier Tøien som sammen med de andre aktørene vil gå ut med regelmessig informasjon om prosjektet til hele VA-bransjen.

INGENIØRER UTEN GRENSER

Sult og nød, sykdommer og sviktende helsetjeneste – manglende infrastruktur er en fellesnevner for mange u-landsproblemer, og den store TV-aksjonen «Vann forandrer alt» satte forleden søkelyset på en av de største utfordringene. Nordmenn åpnet hjerter og lommebøker og 239 millioner kroner ble samlet inn til Kirkens Nødhjelp og til vannprosjekter i den tredje verden.

En ivrig medhjelper under aksjonen var en ikke like kjent organisasjon: Ingeniører Uten Grenser (IUG). IUG er en ganske ny aktør innen nødhjelp og u-lands bistand (startet i 2011), og Bjørn Nissen i organisasjonens sekretariat kan fortelle at over 400 ingeniører over hele landet er medlemmer i IUG. I Afrika er IUG-ingeniører involvert i bl.a. broprosjekter i Sierra Leone og i Tanzania, og en student fra NMBU skrev og fullførte nylig sin Master «Med Mening» for et vannpumpeanlegg med solenergi i Kenya.

- IUG er fokusert på bekjempelse av fattigdom gjennom å bruke såkalt «humanitær ingeniørkompetanse» og kobler denne ressursen mot skrikende behov på områder der en enkelt ingeniør virkelig kan gjøre en forskjell. Ofte er det ikke store kunnskaper som skal til for å hjelpe, men det er konteksten som gjør det vanskelig å gjennomføre dette på en tilfredsstillende måte.

IUG jobber gjennom kursing, nettverking og med generell kompetansebygging blant ingeniører i Norge for å kople behov mot riktige løsninger.

Ofte er det prosjekter innen infrastruktur som kan ha størst effekt på konkrete problemer som finnes i fattige land. Bedre sanitærforhold fører til mindre sykdom og mer overskudd, bedre løsninger for elektrisitet fører til mer effektive studenter, bedre veier og broer fører til lettere samhandling. Listen er nesten uendelig for hvordan en ingeniør kan hjelpe til med å jobbe frem klare og målbare forskjeller.

Medlemsoppslutningen fra norske ingeniører vokser kraftig, og også noen norske bedrifter har «oppdaget» IUG som en organisasjon som kan være en verdifull hjelper i skolering og utvikling av firmaets ingeniørkompetanse.

- Vi tar gjerne inn flere enkeltmedlemmer og også bedriftsmedlemmer som er interessert i samarbeid. Kontakt med oss får man lettest på mailadressen **bjorn.nissen@iug.no**

Bjørn Nissen ønsker nye medlemmer velkommen til internasjonal innsats

OVAL Opplysningsutvalget for VA-ledningsnett: RIF (www.rif.no), NRF (www.vvsnrf.no), MEF (www.mef.no), VA-Yngre (www.va-yngre.no), Norges miljø- og biovitenskapelige universit NMBU (www.nmbu.no). Redaktør: Torbjørn Lothe Vik. Adresse: Boks 6146 Etterstad, 0602 Oslo. Mailadresse torbjorn.vik@ovalinfo.no/ Telefon: 22 72 55 00. www.ovalinfo.no